

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Hantering van minimaal twee selectiecriteria bij opleidingen die selecteren (bachelor hbo – wo)

Technisch rapport: Hantering van minimaal twee selectiecriteria bij opleidingen die selecteren (bachelor hbo – wo).

Inleiding

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) heeft als uitgangspunt dat het hoger onderwijs algemeen toegankelijk is voor een ieder die de vereiste vooropleiding bezit. Wel kunnen instellingen maatregelen toepassen waarbij selectie van studenten aan de orde is.

Bij bacheloropleidingen met een beperkt aantal opleidingsplaatsen (numerusfixusopleidingen) kunnen niet alle aspirant-studenten worden toegelaten, ook al zijn ze gekwalificeerd. Dit impliceert dat er een vorm van selectie moet plaatsvinden. In de wet Kwaliteit in Verscheidenheid is opgenomen dat met ingang van 2017/2018 de centrale loting voor numerusfixusopleidingen wordt afgeschaft en vervangen door decentrale selectie. In plaats daarvan gaan de onderwijsinstellingen zelf studenten selecteren die een numerusfixusopleiding willen volgen. Zo wordt de kans groter geacht dat de juiste student op de juiste plek komt. Bij decentrale selectie wordt er ook gekeken naar bijvoorbeeld eerdere onderwijsprestaties, persoonlijkheidskenmerken en motivatie van de aspirant-student. Bij de centrale loting gelden alleen de eindexamencijfers als criterium. Voor opleidingen waarvoor geselecteerd kan worden (i.c. numerus fixus, masters, kleinschalig en intensief onderwijs en opleidingen die aanvullende eisen stellen) zal als voorwaarde gaan gelden dat het bij de selectie moet gaan om een combinatie van ten minste twee soorten kwalitatieve (dat wil zeggen 'inhoudelijke') selectiecriteria. Dit doet recht aan het feit dat studiesucces door diverse factoren wordt beïnvloed, zoals persoonlijkheidskenmerken, eerdere onderwijsprestaties en motivatie van de aanstaande student en organisatiekenmerken van de opleiding. Selectie kan dus niet uitsluitend betrekking hebben op het criterium eindexamencijfers; het kan wel één van de twee criteria zijn

Doel

Dit technisch rapport maakt onderdeel uit van het breder onderzoek binnen de programmalijn Selectie en Toegankelijkheid (S&T) en vormt mede de basis voor de S&T-rapportage voor 2016. Bij de behandeling van de wet Kwaliteit in Verscheidenheid, heeft de minister met de inspectie afgesproken dat zij de kwalitatieve eisen voor de (universitaire master)opleidingen gaat monitoren. In een brief aan de bekostigde ho-instellingen (d.d. 11 november 2015) heeft de minister eerder al aangegeven dat de inspectie is gevraagd om het groeiend aantal numerusfixusopleidingen mee te nemen in een meerjarige monitor rond de toegankelijkheid van het hoger onderwijs.

Dit technisch rapport bevat de bevindingen van deze monitor. Hierbij wordt geïnterviewd hoeveel bacheloropleidingen in het hoger onderwijs selecteren en op welke wijze dat gebeurt. Ook wordt de samenstelling van de studentenpopulatie en de instroomkans van verschillende groepen studenten vóór en na instellen van selectie weergegeven.

Definities en inkadering

Inkadering van de bacheloropleidingen

De analyse van bacheloropleidingen met selectie beperkt zich tot de (actuele) bekostigde voltijd hbo en wo bacheloropleidingen op peildatum 1 oktober 2015 die volgens het croho of een numerus fixus hebben of aanvullende eisen stellen dan wel een kleinschalig/intensief karakter hebben. De inventarisatie zelf heeft plaatsgevonden in de eerste helft van 2016.

Het betreft trendinformatie over de periode studiejaar 2008/2009 tot en met 2016/2017. Het aantal bacheloropleidingen per jaar fluctueert, in 2016/2017 zijn 1.373 bacheloropleidingen in het hoger in de analyse betrokken.

Definitie bacheloropleidingen met selectie:

Bacheloropleidingen met selectie zijn bacheloropleidingen in het hbo en wo die volgens het croho of een:

- Numerus fixus hebben of;
- Aanvullende eisen stellen of;
- Kleinschalig intensief onderwijs aanbieden.

Naast centrale loting kunnen opleidingen ook geheel of gedeeltelijk zelf de selectie ter hand nemen. Deze mate van decentrale selectie is verdeeld in wel/geen decentrale selectie en voor de opleidingen met wel decentrale selectie gegroepeerd in een aantal klassen, zoals 1-30% decentrale selectie, 31-99% en 100% decentrale selectie.

In dit rapport zijn zogenoemde 'voor en na' analyses uitgevoerd. Voor alle opleidingen die in de periode 2010 – 2015 de overgang van geen fixus naar wel fixus hebben meegemaakt is de samenstelling van de studentenpopulatie vergeleken voor en na het instellen van de fixus. Bijvoorbeeld van een opleiding die in 2013 een fixus heeft ingesteld wordt het jaar 2012 vergeleken met het jaar 2013. We kijken dan naar twee zaken:

- De samenstelling van de populatie in opleidingen het jaar voorafgaand aan de fixus met de samenstelling in het jaar na het instellen van de fixus;
- De kans vanuit iedere subgroep om de opleiding in te stromen na het instellen van een fixus.

Selectiecriteria

We hebben acht selectiecriteria onderscheiden op basis van de procedurebeschrijvingen op de websites van de bachelors die selecteren. Een opleiding kan één of meerdere selectiecriteria hanteren. Soms is een criterium een verbijzondering van een ander criterium. Onder één criterium kunnen verschillende vormen van selectie vallen, zo kan een toets bijvoorbeeld schriftelijk of mondeling zijn. Ook kunnen de opleidingen aan criteria een verschillend gewicht toekennen. De toepassing van de verschillende vormen en gewichten is niet altijd op te maken uit de procedurebeschrijving die we op de website aantreffen. Hieronder staan de criteria verder uitgewerkt.

Cijferlijst Student moet cijferlijst, gewaarmerkte transcripten of diploma's aanleveren of de instelling geeft aan wel cijfers mee te nemen in de besluitvorming, maar stelt daar geen harde ondergrens aan.

Eindcijfer Er wordt een eis gesteld aan de hoogte van het cijfer.

Toets De student moet een toets doen, een essay schrijven of een dag een proefstudie volgen. De uitslag bepaalt vervolgens of de student wordt toegelaten.

Persoon De student wordt geselecteerd op persoonskenmerken zoals zelfstandigheid, doorzettingsvermogen, gastvrijheid.

Motivat De student moet door middel van een brief of in een gesprek de motivatie voor zijn keuze aangeven¹.

Ervaring De student moet aantonen reeds ervaring te hebben opgedaan in werk of studie. Inhoud van de ervaring is afhankelijk van de opleiding.

CV De student moet een CV aanleveren.

Referenties De student moet referenties overleggen. Dit kan een referentie van een andere persoon zijn of referenties van eigen kunnen, zoals een portfolio oid.

Sectoren, subsectoren en subsubsectoren

Voor de sectorbeelden hoger onderwijs hebben we alle opleidingen in het hoger onderwijs ingedeeld in sectoren, subsectoren en subsubsectoren. Deze indeling is terug te vinden op <http://publicaties.onderwijsinspectie.nl/xmlpages/page/sectorbeeld-gedrag-maatschappij>.

¹ Anders dan motivatie als persoonskenmerk, zoals een gemotiveerde studiehouding

Gebruikte bronnen

Voor de analyse is gebruik gemaakt van twee databestanden. Het eerste bestand bevat gegevens van bacheloropleidingen uit de studiejaren 2008-2009 tot en met 2016-2017. Dit betreft informatie over het al dan niet selecteren van bacheloropleidingen en op welke wijze dat gebeurt, namelijk numerus fixus met al dan niet decentrale selectie, aanvullende eisen en kleinschalig/intensief onderwijs. Dit bestand is samengesteld op basis van het crohobestand.

Van de bacheloropleidingen die in 2016-2017 selectie toepassen is met behulp van een websearch van de instellingssites een bestand van de gehanteerde criteria samengesteld.

Het tweede bestand is een instroombestand op het niveau van studentinschrijvingen over een range van instroomjaren 2006-2015. Voor de analyses van het instroombestand is gebruik gemaakt van de directe bachelorinstroom in een studiejaar. Dit betreft dus ook internationale studenten die zonder Nederlands bekostigde bacheloropleiding instromen.

In onderstaande tabel zijn de student- en opleidingskenmerken weergegeven die in de analyses gebruikt zijn.

Studentkenmerken	Opleidingskenmerken (bachelor)
Geslacht	Selectie ja/nee
Etniciteit	Fixus ja/nee
Internationaal	University college ja/nee
Vooropleiding (hbo/wo: relevant voor instroombestand)	Sector uit croho
Vooropleiding voor ho (mbo, havo, vwo)	Instelling
Opleiding ouders	
Huishoudinkomen ouder(s) voorafgaand aan instroom wo master	
Diploma ja/nee	
Bestemming na diploma (brin/isat)	
Aantal jaar tussen diploma en bestemming	
Diplomajaar	
Instroomjaar	

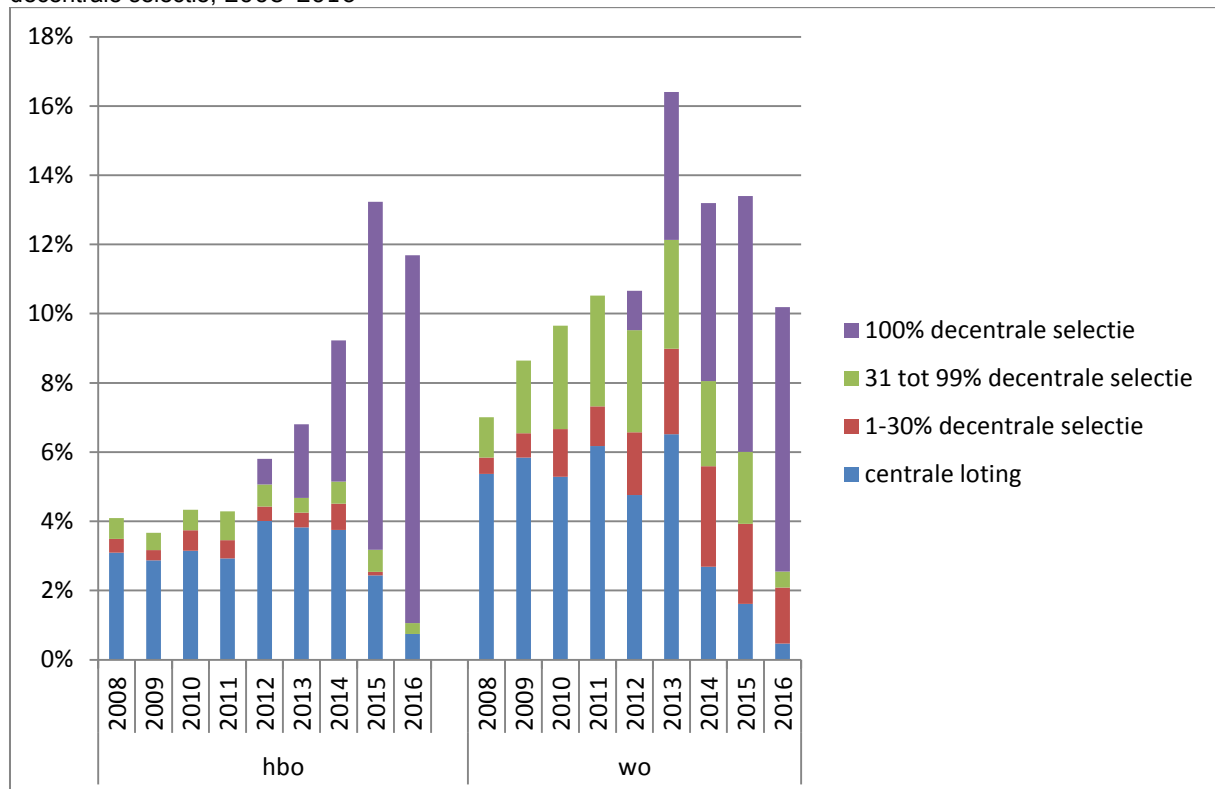
In het vervolg van dit technisch rapport worden de onderzoeksvragen uit het onderzoeksplan achtereenvolgens weergegeven samen met de uitkomsten van het bureauonderzoek.

Onderzoeksvragen met betrekking tot hantering minimaal twee selectiecriteria bij opleidingen die selecteren (bachelor hbo – wo)

In welke mate passen bacheloropleidingen twee of meer selectiecriteria toe?

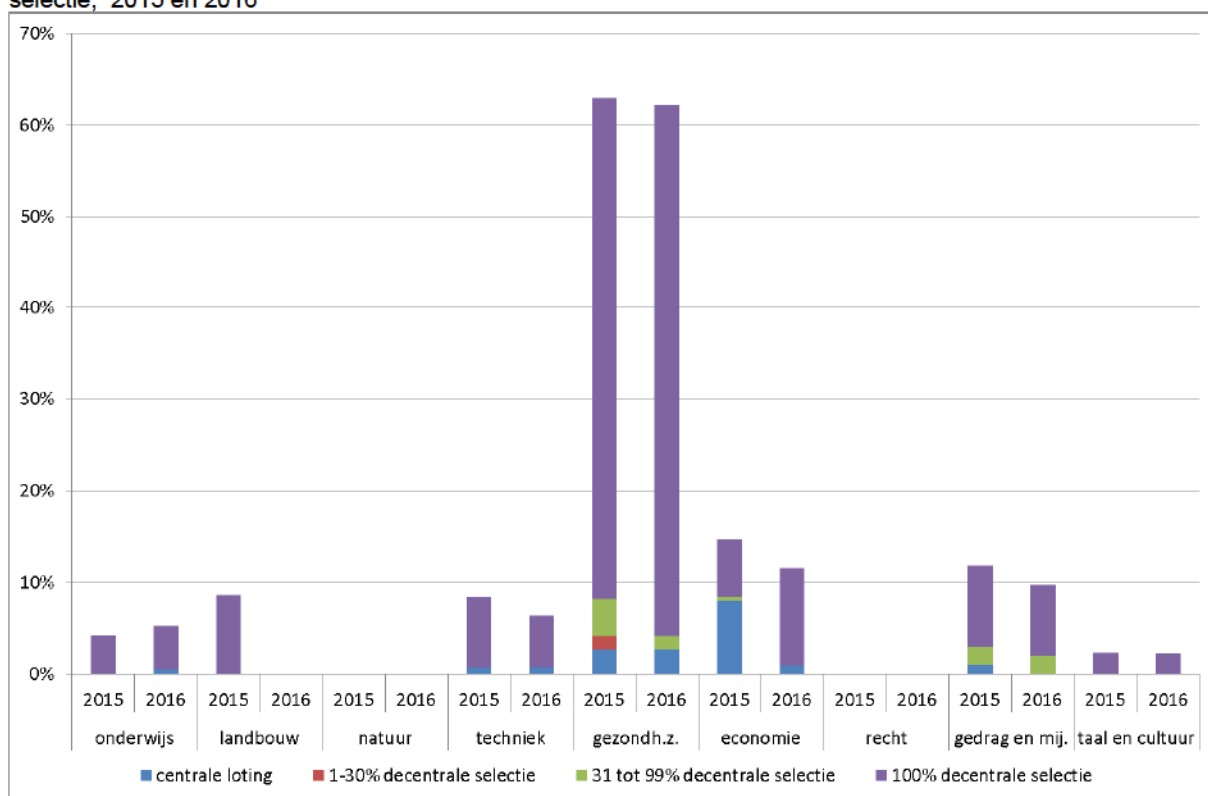
Hoeveel bacheloropleidingen selecteren er momenteel?

Figuur 1 Percentage voltijd bacheloropleidingen met een numerus fixus in hbo en wo, naar mate van decentrale selectie, 2008-2016

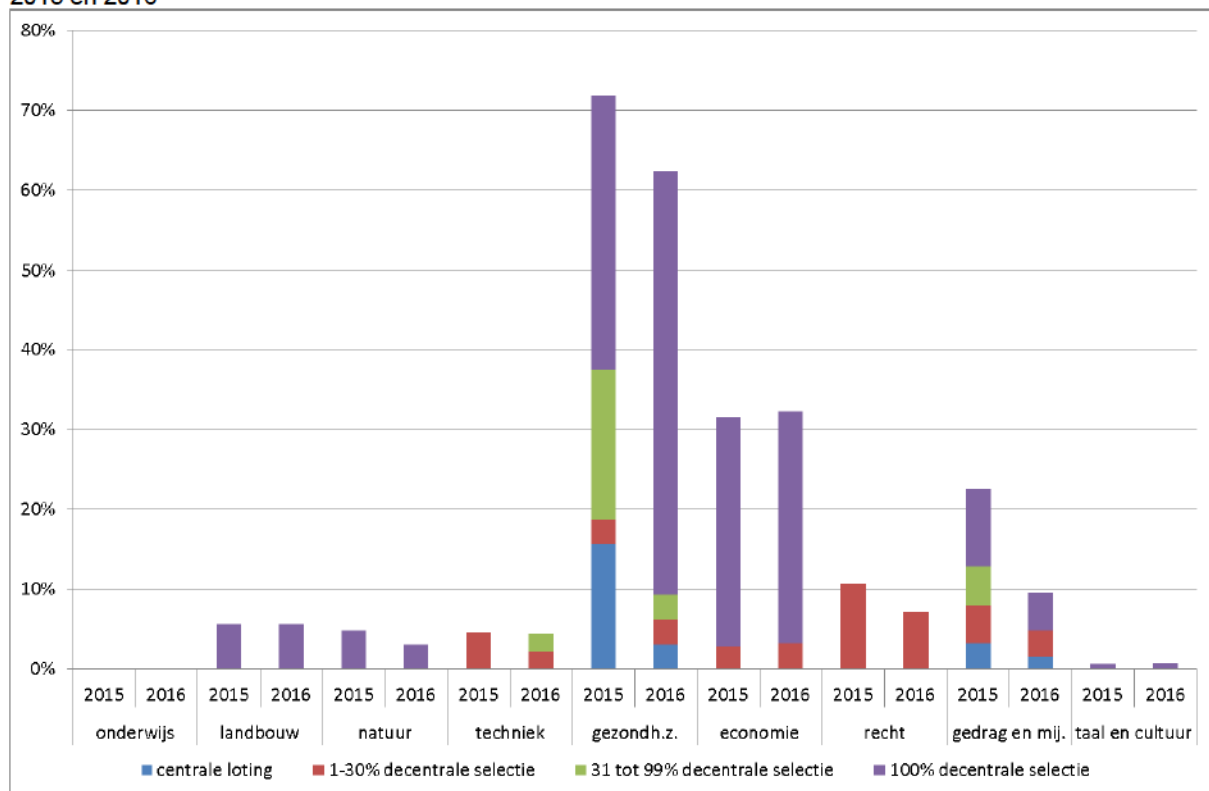
- Het absoluut aantal voltijd bacheloropleidingen in het hbo ligt in de gepresenteerde periode grofweg tussen de 940 en 1.000 en voor het wo rond de 430 à 440.
- In 2016 is het aandeel voltijd bacheloropleidingen met selectie in het hbo bijna 12 procent. In de gepresenteerde periode (2008-2016) zien we tot en met 2015 een toename van het aandeel selecterende bacheloropleidingen. In 2016 is echter een afname waar te nemen.
- In 2016 is het aandeel wo bacheloropleidingen voltijd met selectie ruim 10 procent. In de gepresenteerde periode (2008-2016) zien we tot en met 2013 een toename van het aandeel selecterende bacheloropleidingen. Daarna is er sprake van een afname, 2015 uitgezonderd.
- Van de voltijd bacheloropleidingen die selectie toepassen, neemt vooral in het hbo, het aandeel opleidingen met 100% decentrale selectie toe. In het hbo is dat in 2016 10,6 procent van de bacheloropleidingen en in het wo 7,6 procent. Mogelijk anticiperen de opleidingen op de aanstaande afschaffing van centrale loting.

Figuur 2 Percentage voltijd bachelors in hbo met een numerus fixus per sector, naar mate van decentrale selectie, 2015 en 2016

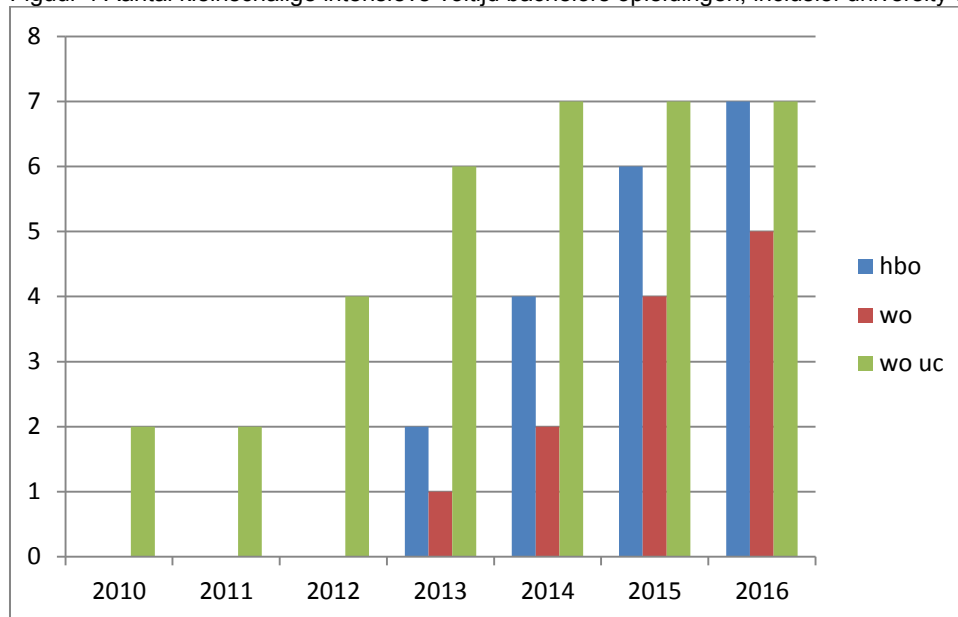
- De sector gezondheidszorg heeft het grootste aandeel selecterende hbo bachelors, gevolgd door de sectoren economie, gedrag en maatschappij, landbouw uitsluitend voor 2015 en techniek.
- Meer dan 60 procent van de bacheloropleidingen binnen de gezondheidszorg selecteert. In vergelijking met 2015 is er in 2016 een bescheiden afname van selecterende bachelors in deze sector. Ook in de sectoren economie, gedrag en maatschappij en techniek zien we een geringe afname van het aandeel bacheloropleidingen met selectie. Opvallend is de afname bij de sector landbouw. In 2015 selecteert bijna 9 procent van de bacheloropleidingen, in 2016 geen één.
- In de sector onderwijs zien we in 2016 een geringe toename van bachelors met selectie en in de sector taal en blijft het nagenoeg gelijk.
- Binnen de sectoren techniek en gedrag en maatschappij neemt het aandeel bacheloropleidingen met 100 procent decentrale selectie af. Bij de sectoren onderwijs, gezondheidszorg en economie neemt het daarentegen toe.
- In het hbo zijn er geen opleidingen geregistreerd in de sectoren natuur en recht.

Figuur 3 Percentage voltijd bachelors in wo met een numerus fixus per sector, naar mate van decentrale selectie, 2015 en 2016

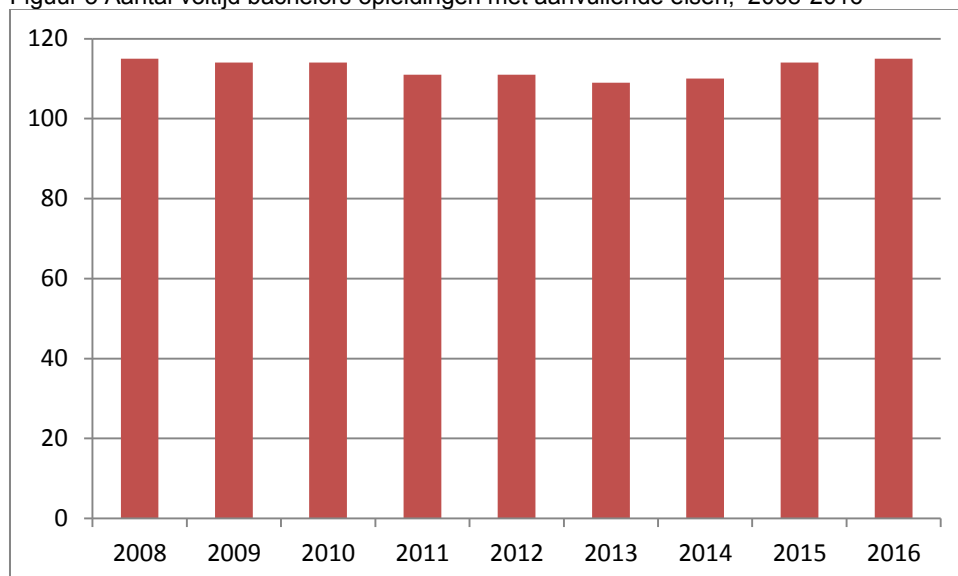
- Net als in het hbo zien we in het wo in de sectoren gezondheidszorg, gevolgd door economie en gedrag en maatschappij de meeste selecterende bacheloropleidingen.
- Met uitzondering van de sector economie, zien we bij de meeste andere sectoren, in 2016 in vergelijking met het jaar ervoor een afname van het aandeel selecterende bacheloropleidingen.
- In de sector gezondheidszorg neemt het percentage opleidingen met centrale loting tussen 2015 en 2016 met ruim 12 procent af en neemt het aandeel opleidingen met 100 procent decentrale selectie met bijna 19 procent toe. Opvallend is verder dat in de sector gedrag en maatschappij het aandeel opleidingen met 100 procent decentrale selectie halveert.
- In de sector onderwijs zijn geen selecterende bachelors.

Figuur 4 Aantal kleinschalige intensieve voltijd bachelors opleidingen, inclusief university colleges, 2010-2016

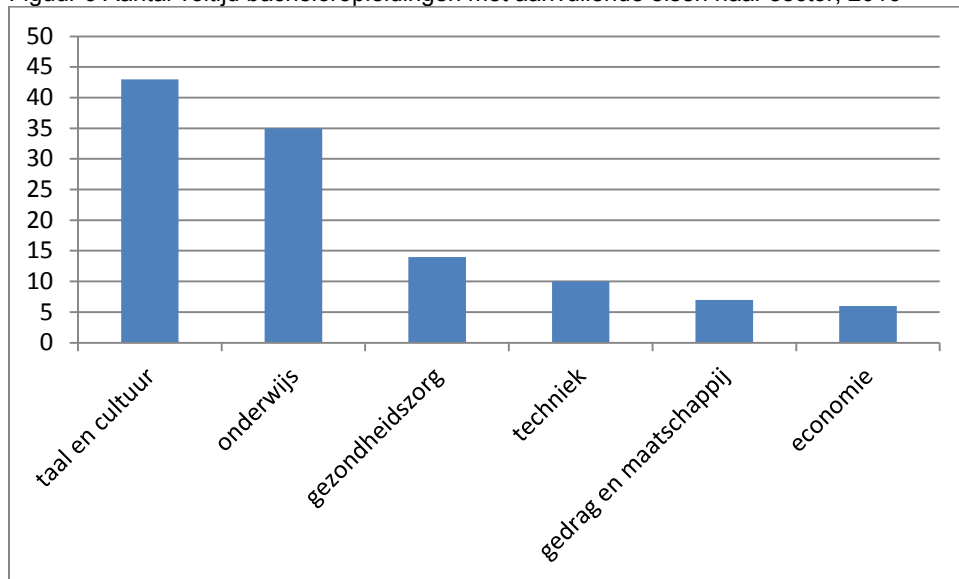
- Kleinschalig intensieve bacheloropleidingen waaronder de university colleges kennen selectie en mogen studenten een hoger collegegeld vragen.
- Het aantal kleinschalig intensieve bacheloropleidingen neemt toe van 2 in 2010 tot 19 in 2016. Vanaf 2013 zijn naast de university colleges in het wo ook kleinschalig intensieve bacheloropleidingen in het hbo en wo ontstaan.
- In 2016 zijn in het hbo de kleinschalig intensieve opleidingen geregistreerd binnen de sectoren gezondheidszorg, economie, taal en cultuur en de sector sectoroverstijgend. In het wo zijn alle university colleges ondergebracht in de sector sectoroverstijgend en de overige kleinschalig intensieve bacheloropleidingen in de sector gedrag en maatschappij.

Figuur 5 Aantal voltijd bachelors opleidingen met aanvullende eisen, 2008-2016

- Opleidingen met aanvullende eisen komen uitsluitend in het hbo voor. In 2016 zijn er 115 bacheloropleidingen met aanvullende eisen. In de periode 2008 tot en met 2016 schommelt het aantal tussen de 109 en 115.

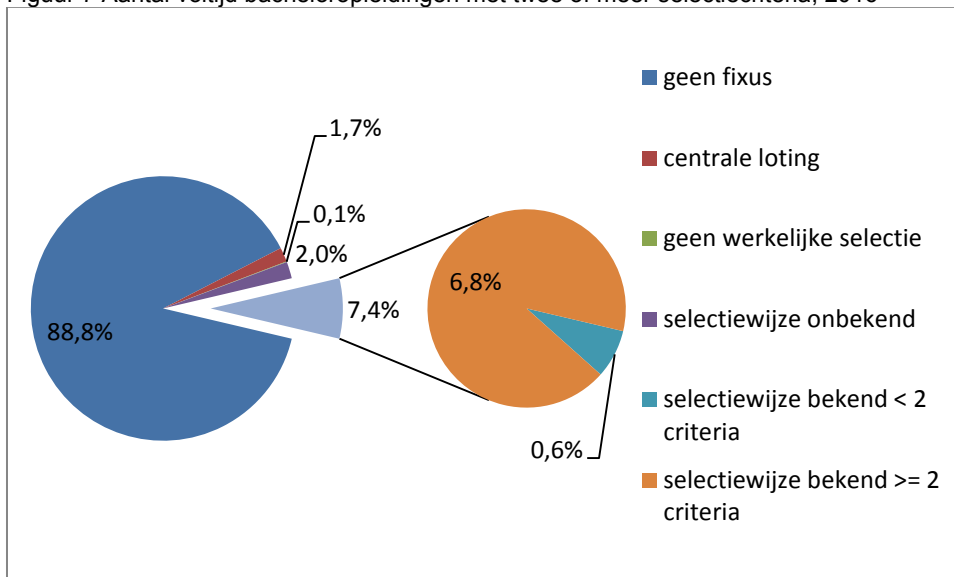
Figuur 6 Aantal voltijd bacheloropleidingen met aanvullende eisen naar sector, 2016

- De sector taal en cultuur met 43 en de sector onderwijs met 35 hebben in 2016 de meeste bacheloropleidingen die aanvullende eisen stellen aan studenten.
- De sector landbouw heeft geen bacheloropleidingen met aanvullende eisen.

Hoeveel bacheloropleidingen selecteren er momenteel met minimaal twee selectiecriteria?

Figuur 7 Aantal voltijd bacheloropleidingen met twee of meer selectiecriteria, 2016

- Ruim 11 procent van de bacheloropleidingen heeft een fixus (kleinschalig-intensief en aanvullende eisen blijven hier buiten beschouwing).
- Van de opleidingen met een fixus past 1,7% centrale loting toe. Van 2% weten we dat er decentraal wordt geselecteerd, maar niet hoe!
- Van 7,4 procenten weten we dat er decentraal wordt geselecteerd en kennen we de criteria. 6,8 procent hanteert twee of meer en 0,6 procent 1 criterium.
- Anders gesteld past ruim 90 procent van de opleidingen waarvan we de criteria hebben weten te achterhalen minimaal twee criteria toe.

Welke soorten of vormen van selectiecriteria komen voor?

Een opleiding kan één of meerdere selectiecriteria hanteren. We hebben acht hoofdcriteria onderscheiden. Hierin zijn alle door ons aangetroffen criteria van de internetsearch in te delen. De wijze waarop de selectie plaatsvindt verschilt sterk tussen opleidingen. Waar de ene opleiding een complete dag uitrekt voor een assessment en interview, kan de andere opleiding volstaan met een online toets, terwijl beide hetzelfde selectie criterium hanteren. Dit onderscheid in 'intensiteit' van de selectie is in dit onderzoek niet meegenomen.

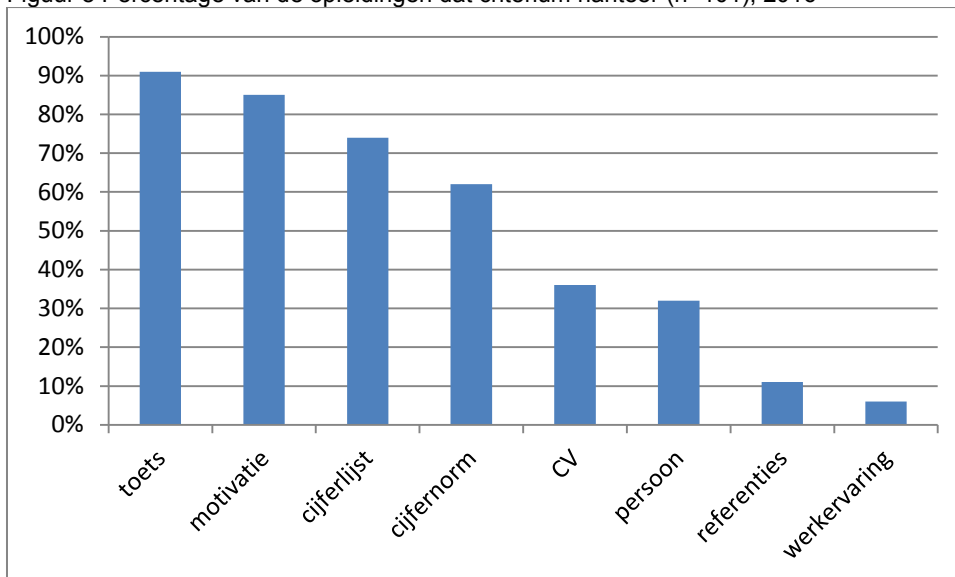
- 1. Cijferlijst** Student moet cijferlijst, gewaarmerkte transcripten of diploma's aanleveren of de instelling geeft aan wel cijfers mee te nemen in de besluitvorming, maar stelt daar geen ondergrens aan.
- 2. Cijfernorm** Er wordt een eis gesteld aan de hoogte van het cijfer.
- 3. Toets** De student moet een toets doen (taaltoetsen, entree toets, competentietoetsen, etc). De uitslag bepaalt vervolgens of de student wordt toegelaten.
- 4. Persoon** De student wordt geselecteerd op persoonskenmerken zoals zelfstandigheid, doorzettingsvermogen, gastvrijheid.
- 5. Motivatie** De student moet door middel van een brief of in een gesprek de motivatie voor zijn keuze aangeven².
- 6. Werkervaring** De student moet aantonen reeds ervaring te hebben opgedaan in werk of studie (stages, bestuursjaren bij vereniging, etc). Inhoud van de ervaring is afhankelijk van de opleiding.
- 7. CV** De student moet een CV aanleveren.
- 8. Referenties** De student moet referenties overleggen. Dit kan een referentie van een andere persoon zijn of referenties van eigen kunnen, zoals een portfolio oid.

Of een opleiding kosten in rekening brengt voor de selectieprocedure is in deze onderzoeksrunde niet in beeld gebracht. Mogelijk is dit een onderwerp voor onderzoek in 2017.

² Anders dan motivatie als persoonskenmerk, zoals een gemotiveerde studiehouding

Welke soorten of vormen van selectiecriteria worden het meest gebruikt?

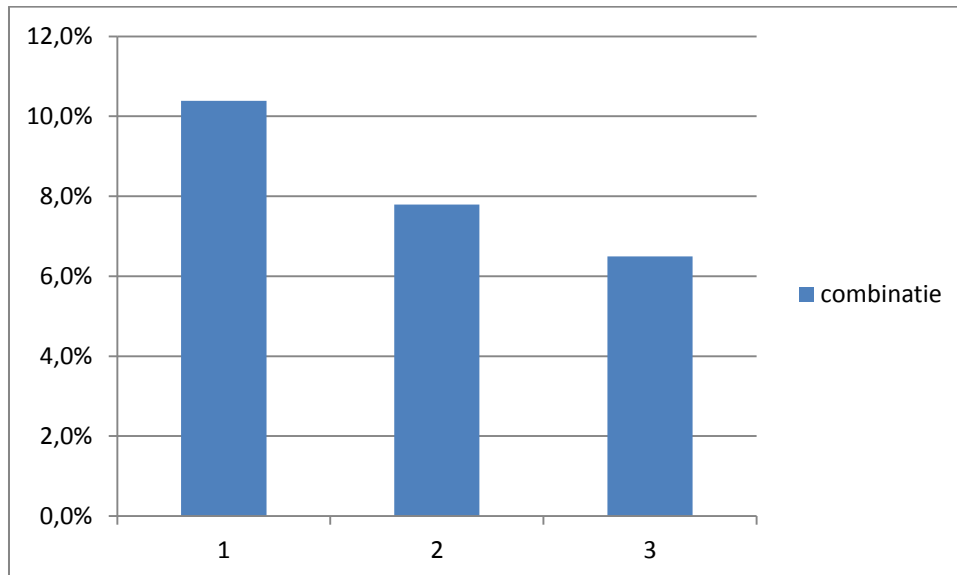
Figuur 8 Percentage van de opleidingen dat criterium hanteer (n=101), 2016

- Het meest gebruikte instrument of criterium is het afnemen van een toets. 91 procent van de opleidingen waarvan we de selectiecriteria kennen, maakt gebruik van een toets. Dit kan zowel een schriftelijke (soms online, vanuit huis) toets zijn, als een toets die ter plekke wordt afgenomen. De inhoud van de toets is afhankelijk van de inhoud van de opleiding en kan betrekking hebben op onder meer wiskunde, Engels, marketing, internationale competenties, de lesstof van de betreffende opleiding enzovoort. Het gebruik van een toets in de selectieprocedure voor de masters komt relatief minder vaak voor, namelijk ruim een derde van de masters hanteert dit als criterium. Motivatie, cijferlijst en cijfernorm worden ook bij de masters relatief veel gebruikt.
- Vergeleken met de selectiecriteria die in de master worden gehanteerd, wordt er nog opvallend vaak geselecteerd op persoonskenmerken (32 procent). Dit zijn bijvoorbeeld empathie (bachelor verpleegkunde), een creatieve en avontuurlijke inslag (bachelor B Industrieel Product Ontwerpen) en communiceren en initiatief nemen (bachelor communicatie).

Wat zijn de meest gebruikte combinaties van selectiecriteria?

Figuur 9 Meest voorkomende combinaties toegepaste selectiecriteria van selecterende bacheloropleidingen, collegejaar 2016/2017.

De drie meest gehanteerde combinaties gebruikte selectiecriteria van selecterende bacheloropleidingen zijn:

1. Cijferlijst met norm, een toets en motivatie (10,4 procent);
2. Cijferlijst met norm, een toets, motivatie en Curriculum Vitae (7,8 procent);
3. Cijferlijst met norm, een toets, persoonskenmerken en motivatie (6,5 procent).

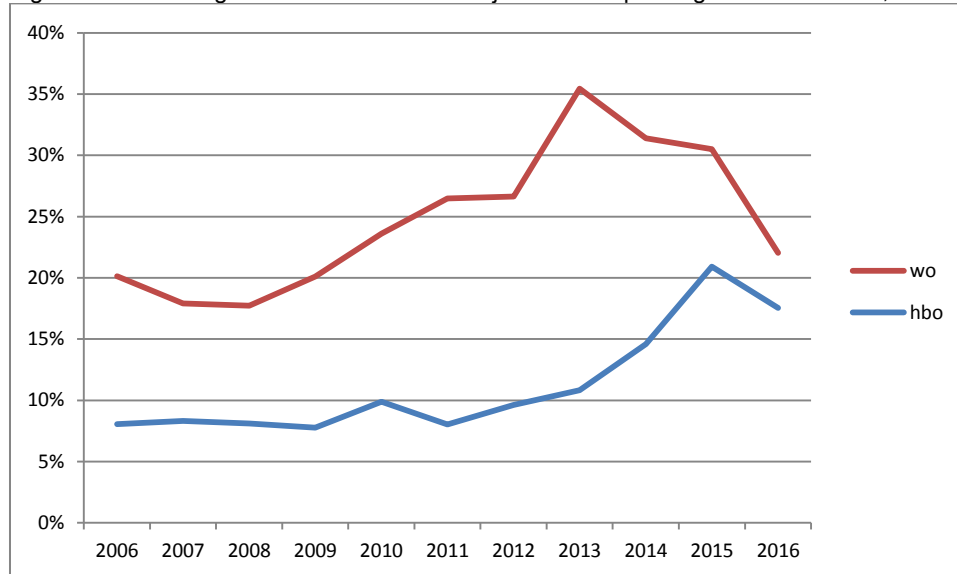
De criteria cijferlijst en cijfernorm komen in de meeste gevallen in combinatie voor. Slechts in 16 procent van de gevallen waarbij wordt gevraagd om het eindexamencijfer, is er geen sprake van een vooraf bepaalde norm, maar worden de cijfers wel meegenomen in de beoordelingsprocedure.

Ook de combinatie van tenminste een cijferlijst met een norm en een aanvullende toets komt veelvuldig voor. Op 63 van de 101 opleidingen waarvan we de criteria kennen is dit een gehanteerde combinatie van criteria (62 procent).

In welke mate heeft het selecteren met ten minste twee selectiecriteria gevolgen voor de instroom van mbo en vo gediplomeerden in het hoger onderwijs?

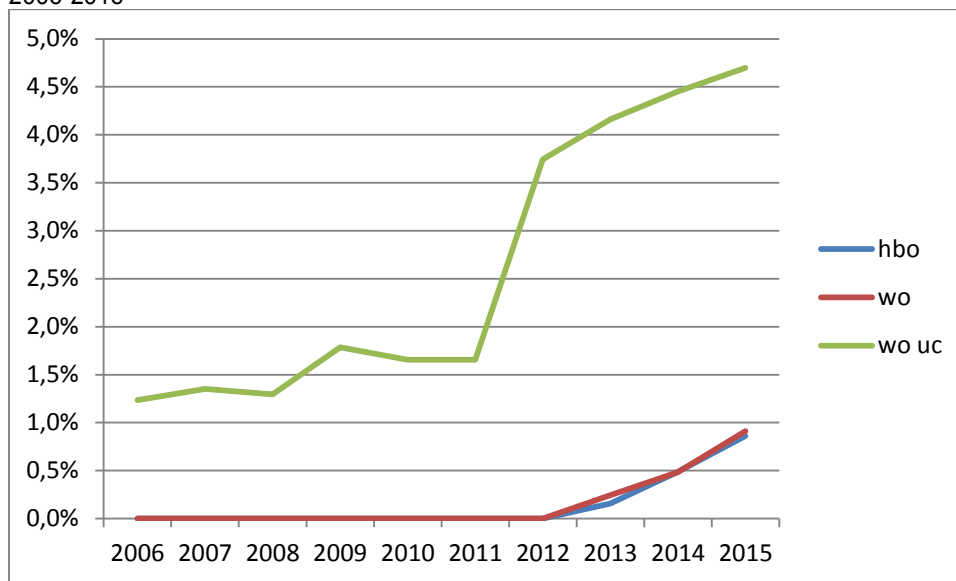
Hoe ziet de instroom in opleidingen met verschillende selectiecriteria er uit?

Figuur 10 Percentage directe instroom in voltijd bacheloropleidingen met een fixus, 2006-2016

- Deze figuur laat het aandeel van de instroom in bachelor fixusopleidingen zien. Ter illustratie van alle studenten die in 2006 direct een hbo vt bacheloropleidingen instromen, stroomt 8,3 procent in in een fixusopleiding.
- De directe instroom van studenten in wo bachelor fixusopleidingen is relatief gezien groter dan in het hbo. In 2015 selecteert ruim 13 procent van de wo bacheloropleidingen terwijl dit meer dan 30 procent van de directe instroom in het wo betreft.
- Het aandeel studenten dat direct instroomt in een fixusopleiding in het wo neemt sinds instroomjaar 2013 af.
- Het aandeel studenten dat instroomt in een selecterende hbo bacheloropleiding is sinds 2011 meer dan verdubbeld van 8 procent in 2011 tot bijna 21 procent in 2015 terwijl in hetzelfde jaar bijna 12 procent van de hbo bacheloropleidingen selecteert. In het hbo neemt na 2015 het aandeel studenten dat instroomt in een selecterende bachelor af tot 17,5.

Figuur 11 Percentage directe instroom in voltijd kleinschalig intensieve opleidingen, waaronder university college, 2006-2016

- Vanaf 2011 neemt het aandeel directe instroom in de university colleges fors toe. Dit komt onder meer door de toename van het aantal colleges (zie ook figuur 4). In 2015 stroomt 4,7 procent in het ho direct in een university college.
- De directe instroom in hbo en wo kleinschalig en intensief onderwijs laat een nagenoeg gelijke ontwikkeling zien en neemt vanaf 2013 toe tot bijna 1 procent.

Er is geen figuur opgenomen over de directe instroom bij opleidingen met aanvullende eisen. Dit betreft de laatste jaren ongeveer 10 procent van de instroom in een hbo bacheloropleiding. Hierover zijn in het sectorplan Kunsten landelijke afspraken over gemaakt.

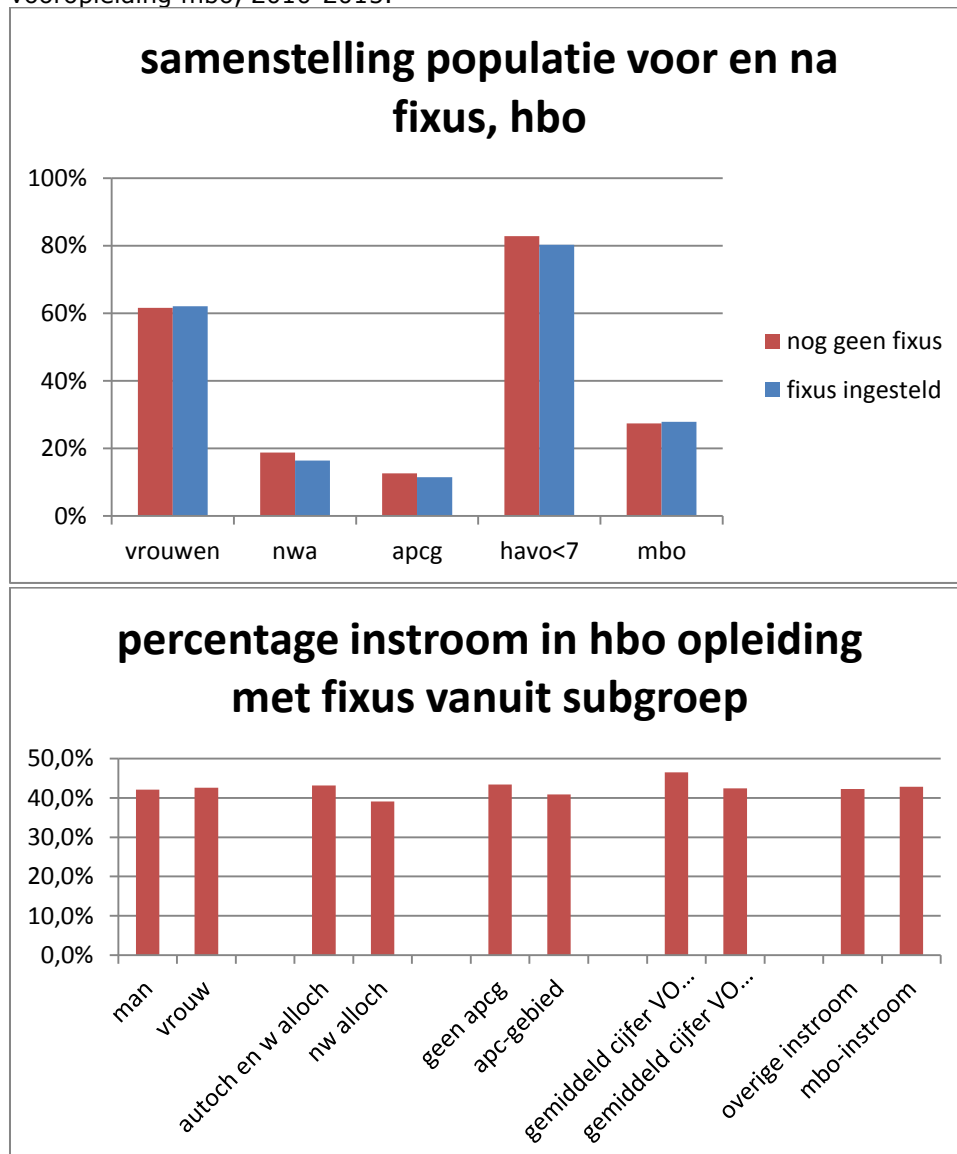
Welke verschillen zijn er tussen specifieke groepen studenten die instromen in selecterende opleidingen naar kenmerken als geslacht, etniciteit, vooropleiding en sociaal economische status?

Kansen op instroom in selecterende opleidingen:

De volgende figuren betreffen alle opleidingen in de periode 2010 – 2015 die de overgang van geen fixus naar wel fixus hebben meegemaakt. Bijvoorbeeld van een opleiding die in 2013 een fixus heeft ingesteld wordt het jaar 2012 vergeleken met het jaar 2013. We kijken dan naar twee zaken:

- De samenstelling van de populatie in opleidingen het jaar voorafgaand aan de fixus met de samenstelling in het jaar na het instellen van de fixus
- De kans vanuit iedere subgroep om de opleiding in te stromen na het instellen van een fixus

Figuur 12 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een hbo voltijd bacheloropleiding naar geslacht, achtergrond (nwa), armoedeprobleemcumulatie-gebied (apcg), gemiddelde havo eindcijfer lager dan een 7 en vooropleiding mbo, 2010-2015.

We hebben op twee manieren gekeken naar de situatie voorafgaand aan het instellen van een fixus en die situatie daarna. We vergelijken daarbij alleen maar opleidingen die in de periode 2010-2015 de transitie van niet-fixus naar fixus hebben gemaakt. Zo weten we zeker dat we geen appels met peren vergelijken.

De eerste manier van kijken betreft de samenstelling van de populatie voor en na het instellen van een fixus (eerste figuur). Daarin zie je bijvoorbeeld dat het percentage studenten met een niet-westerse achtergrond voorafgaand aan de fixus 18,8 procent was. Met andere woorden, autochtone en studenten met een westerse achtergrond waren met 81,2 procent vertegenwoordigd. Na het instellen van de fixus is deze verhouding gewijzigd naar 16,4 procent versus 83,6 procent. Studenten met een niet-westerse achtergrond zijn gemiddeld genomen dus minder vertegenwoordigd nadat opleidingen een fixus hebben ingesteld.

De tweede manier van kijken is (tweede figuur) vanuit de doelgroep: van het totaal aantal niet-westerse allochtonen dat in de periode 2010-2015 is ingestroomd in de groep opleidingen die we onderzoeken (die de transitie van niet naar wel fixus hebben gemaakt) is 39,1 procent ingestroomd in opleidingen met een fixus, 60,9 procent van dezelfde groep is ingestroomd in een opleiding voorafgaand aan het instellen van de fixus. Van de groep autochtonen en studenten met een westerse achtergrond is dit percentage hoger, namelijk 43,1 procent. Met andere woorden, de laatste groep (studenten met een autochtone en westerse achtergrond) hebben een grotere kans een opleiding met fixus in te stromen dan de eerste groep.

Tabel bij eerste figuur samenstelling populatie voor en na fixus.

	Voor	Na
Autoch en w alloch	81,2%	83,6%
Nw alloch	18,8%	16,4%
	100%	100%

Tabel bij tweede figuur is kans op instroom voor en na fixus.

	Voor	Na	
Autoch en w alloch	56,9%	43,1%	100%
Nw alloch	60,9%	39,1%	100%

De tweede manier van kijken geeft een beter idee van ongelijkheid in kansen dan de eerste manier van kijken. Dit komt onder andere omdat verschuivingen in absolute aantallen (bijvoorbeeld omdat er in jaar x meer allochtonen zijn) van invloed kan zijn op de samenstelling van de populatie.

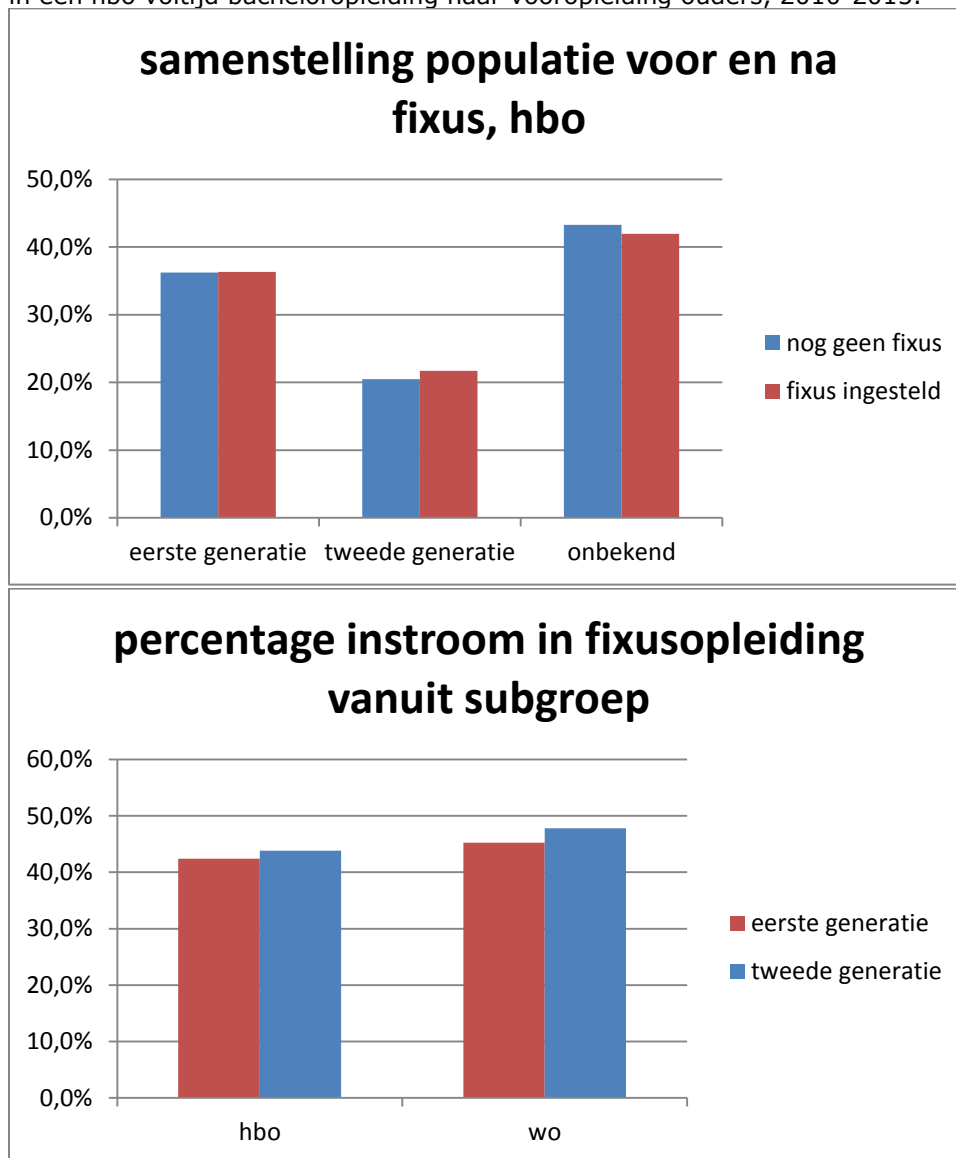
In hbo na instellen fixus significant minder studenten:

- met niet westerse achtergrond;
- uit apc-gebied;
- met CE cijfer havo gemiddeld lager dan 7.

Kans op instroom in fixusopleiding in hbo:

- Vrouwen meer kans dan mannen;
- Studenten met westerse achtergrond meer kans dan studenten met niet-westerse achtergrond;
- Studenten uit apc-gebied minder kans dan studenten uit overige gebieden;
- Studenten met laag CE cijfer (<7) minder kans dan studenten met hoog CE cijfer;
- Studenten met mbo-vooropleiding meer kans dan studenten met overige vooropleiding.

Figuur 13 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een hbo voltijd bacheloropleiding naar vooropleiding ouders, 2010-2015.

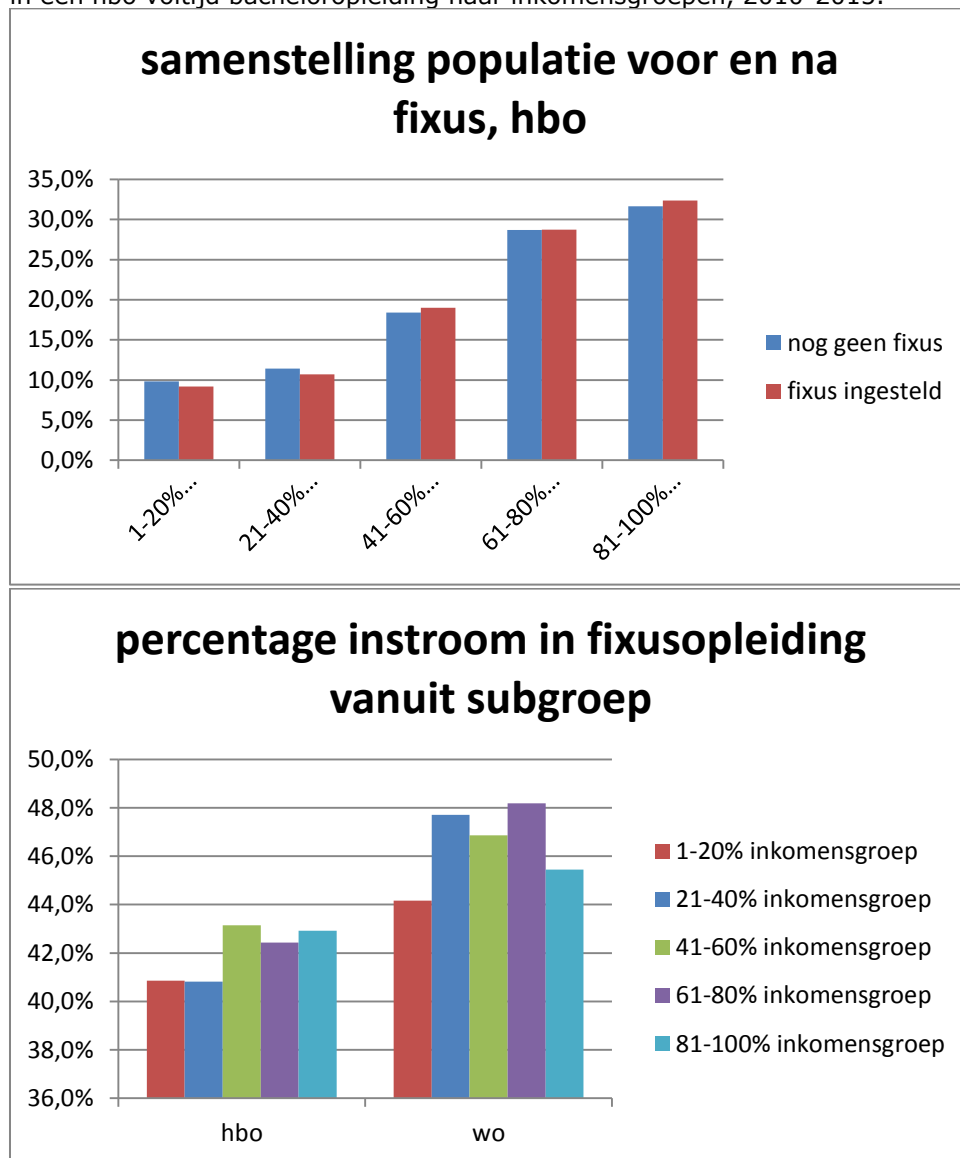
In hbo na fixus meer studenten :

- met ten minste één ouder met een afgeronde ho-opleiding (tweede generatie);
- lastige vergelijking vanwege de groep onbekend;
- er is geen significantie toets uitgevoerd.

Kans op instroom in fixusopleiding in hbo en wo:

- Studenten met hoog opgeleide ouders meer kans dan studenten met laag opgeleide ouders, zowel in hbo als wo.

Figuur 14 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een hbo voltijd bacheloropleiding naar inkomensgroepen, 2010-2015.

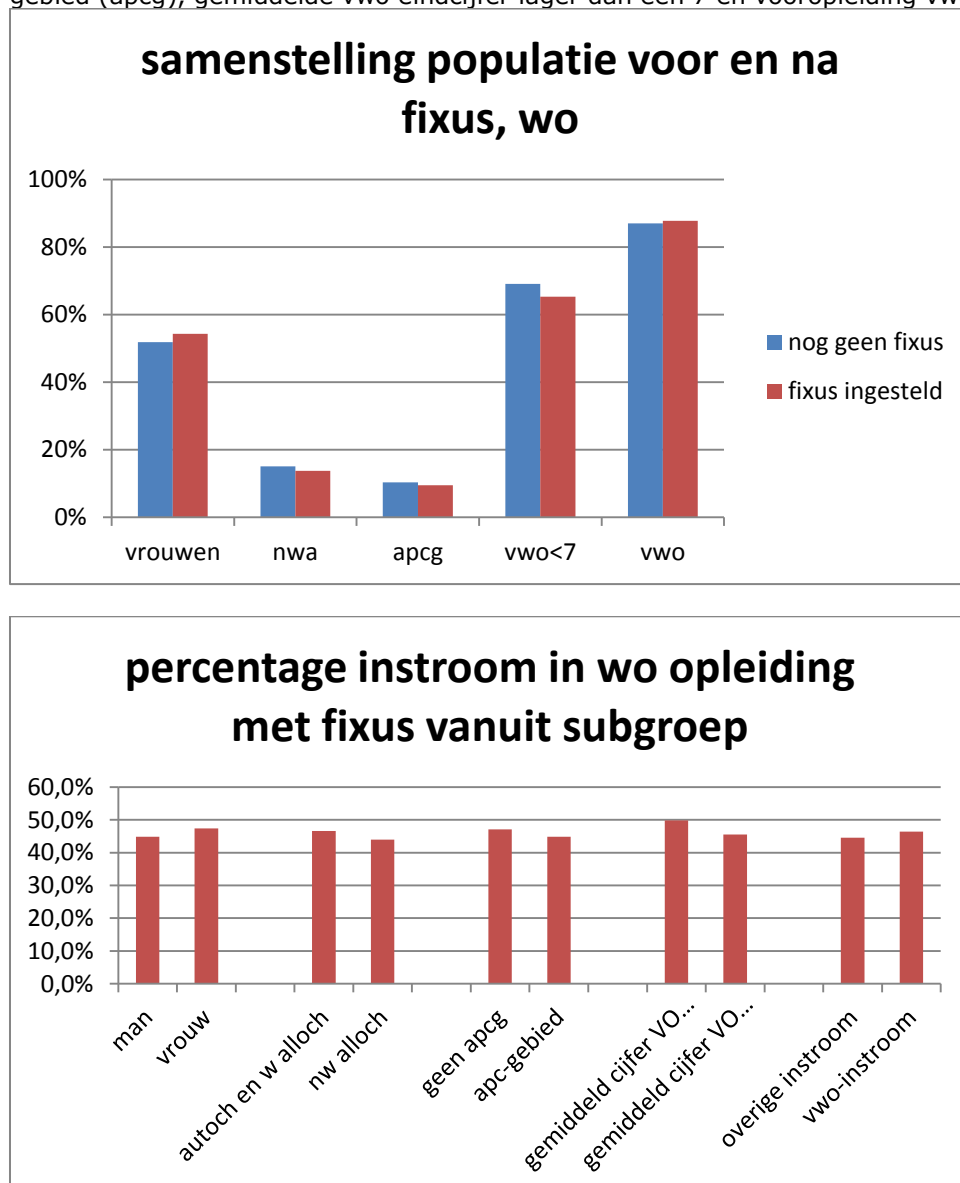
In hbo na fixus:

- minder studenten uit laagste twee inkomenscategorieën;
- meer studenten uit middelste en hoogste inkomenscategorie;
- er is geen significantie toets uitgevoerd.

Kans op instroom in fixusopleiding in hbo en wo:

- Studenten uit laagste inkomenscategorie minder kans, zowel in hbo als wo;
- In wo ook studenten uit hoogste inkomenscategorie minder kans.

Figuur 15 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een wo voltijd bacheloropleiding naar geslacht, achtergrond (nwa), armoedeprobleemcumulatiegebied (apcg), gemiddelde vwo eindcijfer lager dan een 7 en vooropleiding vwo, 2010-2015.

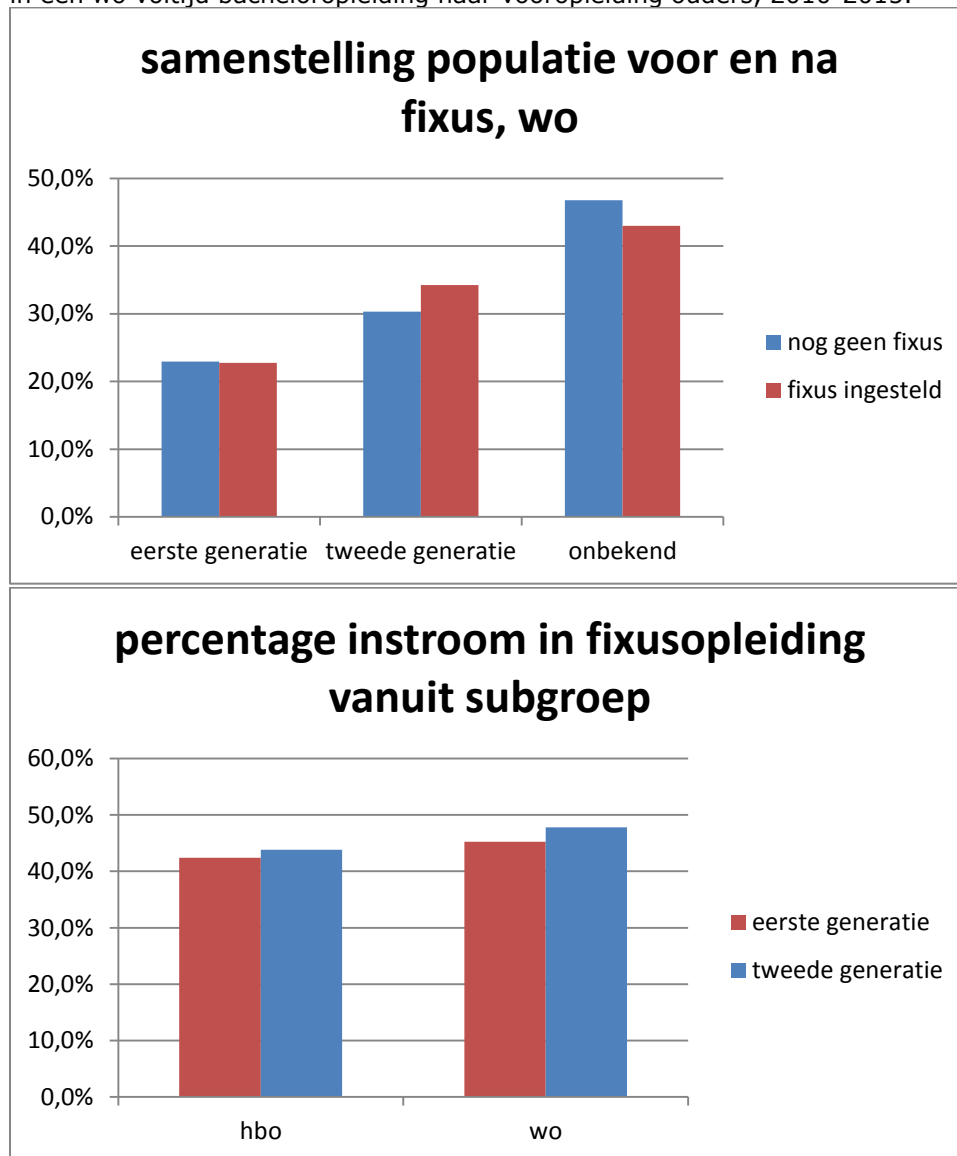
In wo na fixus significant minder studenten:

- van het mannelijke geslacht;
- met niet westerse achtergrond;
- met CE cijfer vwo gemiddeld lager dan 7.

Kans op instroom in fixusopleiding in wo:

- Vrouwen meer kans dan mannen;
- Studenten met westerse achtergrond meer kans dan studenten met niet-westerse achtergrond;
- Studenten uit apc-gebied minder kans dan studenten uit overige gebieden;
- Studenten met laag CE cijfer (<7) minder kans dan studenten met hoog CE cijfer;
- Studenten met vwo-vooropleiding meer kans dan studenten met overige vooropleiding;
- In wo zijn verschillen minder uitgesproken dan in hbo.

Figuur 16 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een wo voltijd bacheloropleiding naar vooropleiding ouders, 2010-2015.

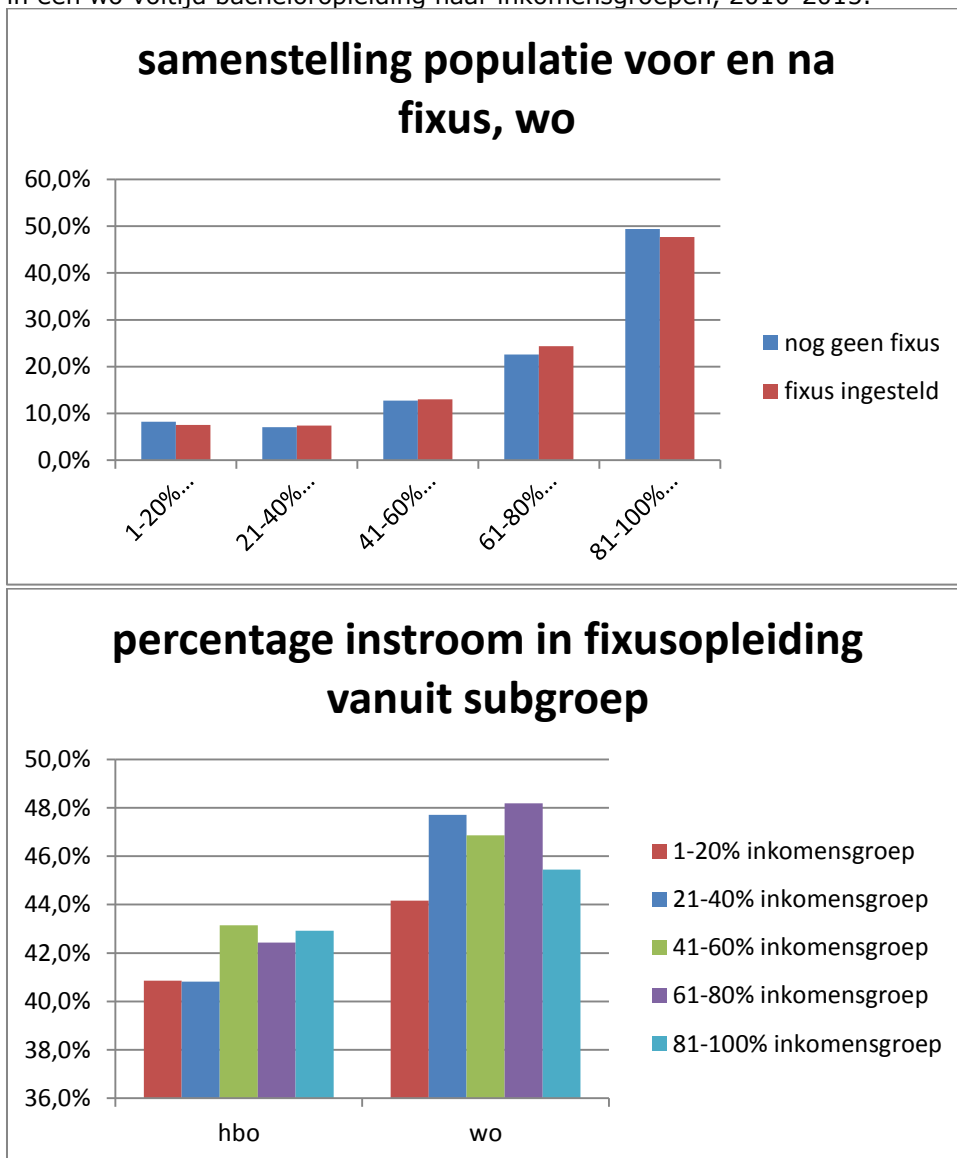
In wo na fixus:

- meer studenten met ten minste één ouder met een afgeronde ho-opleiding;
- lastige vergelijking vanwege de groep onbekend;
- er is geen significantie toets uitgevoerd.

Kans op instroom in fixusopleiding in hbo en wo:

- Studenten met hoog opgeleide ouders meer kans dan studenten met laag opgeleide ouders, zowel in hbo als wo

Figuur 17 Samenstelling studentenpopulatie en instroomkans voor en na het instellen van een fixus in een wo voltijd bacheloropleiding naar inkomensgroepen, 2010-2015.

In wo na fixus:

- minder studenten uit hoogste en laagste inkomenscategorie;
- er is geen significantie toets uitgevoerd.

Kans op instroom in fixusopleiding in hbo en wo:

- Studenten uit laagste inkomenscategorie minder kans, zowel in hbo als wo;
- In wo ook studenten uit hoogste inkomenscategorie minder kans.

Bijlage 1 Tabellen opleidingen

Percentage voltijd bacheloropleidingen met een numerus fixus in hbo en wo, naar mate van decentrale selectie, 2008-2016

		centrale loting	1-30% decentrale selectie	31 tot 99% decentrale selectie	100% decentrale selectie	totaal aantal voltijd bachelor-opleidingen
hbo	2008	3,1%	0,4%	0,6%	0,0%	1002
	2009	2,9%	0,3%	0,5%	0,0%	1010
	2010	3,1%	0,6%	0,6%	0,0%	1016
	2011	2,9%	0,5%	0,8%	0,0%	956
	2012	4,0%	0,4%	0,6%	0,7%	948
	2013	3,8%	0,4%	0,4%	2,1%	941
	2014	3,8%	0,8%	0,6%	4,1%	932
	2015	2,4%	0,1%	0,6%	10,1%	945
	2016	0,7%	0,0%	0,3%	10,6%	941
wo	2008	5,4%	0,5%	1,2%	0,0%	428
	2009	5,8%	0,7%	2,1%	0,0%	428
	2010	5,3%	1,4%	3,0%	0,0%	435
	2011	6,2%	1,1%	3,2%	0,0%	437
	2012	4,8%	1,8%	2,9%	1,1%	441
	2013	6,5%	2,5%	3,1%	4,3%	445
	2014	2,7%	2,9%	2,5%	5,1%	447
	2015	1,6%	2,3%	2,1%	7,4%	433
	2016	0,5%	1,6%	0,5%	7,6%	432

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Percentage bekostigde voltijd bachelor opleidingen naar mate van decentrale selectie naar sector, 2008-2016

		HBO				WO			
		centrale loting	1-30% decentrale selectie	31 tot 99% decentrale selectie	100% decentrale selectie	centrale loting	1-30% decentrale selectie	31 tot 99% decentrale selectie	100% decentrale selectie
onderwijs	2015	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%				
	2016	0,5%			4,8%				
landbouw en natuurlijke omgeving	2015				8,6%				5,6%
	2016				0,0%				5,6%
natuur	2015								4,8%
	2016								3,1%
techniek	2015	0,8%			7,6%		4,5%		
	2016	0,8%			5,6%		2,2%	2,2%	
gezondheidszorg	2015	2,7%	1,4%	4,1%	54,8%	15,6%	3,1%	18,8%	34,4%
	2016	2,7%		1,4%	58,1%	3,1%	3,1%	3,1%	53,1%
economie	2015	8,0%		0,4%	6,3%		2,9%		28,6%
	2016	0,9%			10,7%		3,2%		29,0%
recht	2015						10,7%		
	2016						7,1%		
gedrag en maatschappij	2015	1,0%		2,0%	8,8%	3,2%	4,8%	4,8%	9,7%
	2016			2,0%	7,8%	1,6%	3,2%		4,8%
taal en cultuur	2015				2,3%				0,7%
	2016				2,2%				0,8%

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aantal opleidingen met kleinschalig intensief onderwijs en university colleges, 2010 - 2016

	hbo	wo	
	intensief	intensief	uc
2010	0	0	2
2011	0	0	2
2012	0	0	4
2013	2	1	6
2014	4	2	7
2015	6	4	7
2016	7	5	7

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aantal voltijd hbo bachelor opleidingen met en zonder aanvullende eisen, 2008-2016

aanvullende eisen2008-2009	0 nee	888	88,5%
	1 ja	115	11,5%
aanvullende eisen2009-2010	0 nee	896	88,7%
	1 ja	114	11,3%
aanvullende eisen2010-2011	0 nee	902	88,8%
	1 ja	114	11,2%
aanvullende eisen2011-2012	0 nee	845	88,4%
	1 ja	111	11,6%
aanvullende eisen2012-2013	0 nee	837	88,3%
	1 ja	111	11,7%
aanvullende eisen2013-2014	0 nee	832	88,4%
	1 ja	109	11,6%
aanvullende eisen2014-2015	0 nee	822	88,2%
	1 ja	110	11,8%
aanvullende eisen2015-2016	0 nee	831	87,9%
	1 ja	114	12,1%
aanvullende eisen2016-2017	0 nee	826	87,8%
	1 ja	115	12,2%

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aantal voltijd bacheloropleidingen in het hbo met aanvullende eisen naar sector, 2008-2016

	taal en cultuur	onderwijs	gezondheidszorg	techniek	gedrag en maatschappij	economie	Totaal
aanvullende eisen2016-2017	43	35	14	10	7	6	115

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aantal selectiecriteria in de bachelor, 2016

	geen fixus		fixus zonder dec selectie		fixus met decsel, geen werkelijke selectie		fixus met decsel, wijze onbekend		selectiewijze bekend		totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
,00	1219	100,0%	24	100,0%	1	100,0%	25	89,3%	1	1,0%	1270	92,5%
1,00							2	7,1%	7	6,9%	9	0,7%
2,00									11	10,9%	11	0,8%
3,00							1	3,6%	16	15,8%	17	1,2%
4,00									25	24,8%	25	1,8%
5,00									27	26,7%	27	2,0%
6,00									13	12,9%	13	0,9%
7,00									1	1,0%	1	0,1%
totaal	1219	100,0%	24	100,0%	1	100,0%	28	100,0%	101	100,0%	1373	100,0%

Bron: CROHO; diverse instellingssites, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aantal selectiecriteria in de bachelor, 2016 (samenvoeging)

		fixus1617					
		geen fixus		fixus		Total	
		Count	Column N %	Count	Column N %	Count	Column N %
n_select	,00	1219	100,0%	51	33,1%	1270	92,5%
	1,00	0	0,0%	9	5,8%	9	0,7%
	2,00	0	0,0%	11	7,1%	11	0,8%
	3,00	0	0,0%	17	11,0%	17	1,2%
	4,00	0	0,0%	25	16,2%	25	1,8%
	5,00	0	0,0%	27	17,5%	27	2,0%
	6,00	0	0,0%	13	8,4%	13	0,9%
	7,00	0	0,0%	1	0,6%	1	0,1%

Bron: CROHO; diverse instellingssites, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Percentage directe instroom van specifieke groepen in dezelfde voltijd bachelor opleiding voor en na instellen van een fixus, hbo en wo, 2010-2015 samen

	hbo				wo			
	nog geen fixus		fixus ingesteld		nog geen fixus		fixus ingesteld	
		N		N		N		N
Vrouw	61,6%	21127	62,1%	15553	51,8%	8146	54,3%	6990
NWA	18,8%	21127	16,4%	15553	15,1%	8146	13,8%	6990
APC-Gebied	12,6%	21127	11,5%	15553	10,3%	8146	9,5%	6990
Havo cijfer < 7	82,8%	21127	80,3%	15553		8146		6990
Vwo cijfer < 7	88,5%	21127	85,2%	15553	69,1%	8146	65,3%	6990
mbo_instroom	27,4%	21127	27,9%	15553		8146		6990
vwo_instroom	6,4%	21127	5,3%	15553	87,0%	8146	87,8%	6990

Bron: 1cijferHO, CROHO, RASP; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Percentage directe instroom van specifieke groepen in dezelfde voltijd bachelor opleiding voor en na instellen van een fixus, hbo en wo, 2010-2015 samen

instroomkans		hbo				wo			
		nog geen fixus		fixus ingesteld		nog geen fixus		fixus ingesteld	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Geslacht	man	8120	57,9%	5898	42,1%	3925	55,1%	3192	44,9%
	vrouw	13007	57,4%	9655	42,6%	4221	52,6%	3798	47,4%
Etniciteit	autoch en w alloch	17145	56,9%	12999	43,1%	6912	53,4%	6022	46,6%
	nw alloch	3980	60,9%	2554	39,1%	1234	56,0%	968	44,0%
APC-gebied	geen apcg	15088	56,6%	11564	43,4%	5614	52,9%	5003	47,1%
	apc-gebied	2184	59,2%	1507	40,8%	647	55,2%	525	44,8%
Havo CE < 7	gemiddeld cijfer VO hoger-gelijk dan 7 havo	1932	53,5%	1679	46,5%				
	gemiddeld cijfer VO lager dan 7 havo	9321	57,6%	6859	42,4%				
Vwo CE < 7	gemiddeld cijfer VO hoger-gelijk dan 7 vwo	129	55,6%	103	44,4%	1947	50,2%	1930	49,8%
	gemiddeld cijfer VO lager dan 7 vwo	989	62,5%	594	37,5%	4349	54,5%	3629	45,5%
mbo_instroom	,00	15347	57,8%	11218	42,2%				
	1,00	5780	57,1%	4335	42,9%				
vwo_instroom	,00	19778	57,3%	14725	42,7%	1063	55,4%	855	44,6%
	1,00	1349	62,0%	828	38,0%	7083	53,6%	6135	46,4%

Bron: 1cijferHO, CROHO, RASP; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Percentage directe en indirecte instroom van eerste en tweede generatie studenten en inkomensgroepen in dezelfde voltijd bachelor opleiding voor en na instellen van een fixus, wo en hbo, 2010-2015 samen

		hbo				wo			
		nog geen fixus		fixus ingesteld		nog geen fixus		fixus ingesteld	
		N	%	N	%	N	%	N	%
directe instroom	eerste generatie	7454	57,8%	5451	42,2%	1796	55,1%	1464	44,9%
	tweede generatie	4209	56,4%	3260	43,6%	2374	51,9%	2202	48,1%
	onbekend	8900	58,6%	6300	41,4%	3664	57,0%	2766	43,0%
	1-20% inkomensgroep	1962	59,1%	1355	40,9%	584	55,8%	462	44,2%
	21-40% inkomensgroep	2288	59,2%	1578	40,8%	501	52,3%	457	47,7%
	41-60% inkomensgroep	3682	56,9%	2794	43,1%	905	53,1%	798	46,9%
	61-80% inkomensgroep	5739	57,6%	4230	42,4%	1610	51,8%	1497	48,2%
	81-100% inkomensgroep	6329	57,1%	4760	42,9%	3516	54,6%	2929	45,4%
eerder in ho	eerste generatie	3397	64,5%	1870	35,5%	1475	56,8%	1122	43,2%
	tweede generatie	2027	61,1%	1293	38,9%	1348	60,1%	895	39,9%
	onbekend	4139	64,2%	2304	35,8%	2185	58,4%	1559	41,6%
	1-20% inkomensgroep	998	63,4%	576	36,6%	536	57,5%	396	42,5%
	21-40% inkomensgroep	1010	65,4%	535	34,6%	442	54,5%	369	45,5%
	41-60% inkomensgroep	1497	64,5%	825	35,5%	610	56,2%	476	43,8%
	61-80% inkomensgroep	2311	61,6%	1442	38,4%	953	57,0%	718	43,0%
	81-100% inkomensgroep	3298	63,4%	1903	36,6%	2233	60,4%	1463	39,6%
totaal	eerste generatie	10851	59,7%	7321	40,3%	3271	55,8%	2586	44,2%
	tweede generatie	6236	57,8%	4553	42,2%	3722	54,6%	3097	45,4%
	onbekend	13039	60,2%	8604	39,8%	5849	57,5%	4325	42,5%
	1-20% inkomensgroep	2960	60,5%	1931	39,5%	1120	56,6%	858	43,4%
	21-40% inkomensgroep	3298	60,9%	2113	39,1%	943	53,3%	826	46,7%
	41-60% inkomensgroep	5179	58,9%	3619	41,1%	1515	54,3%	1274	45,7%
	61-80% inkomensgroep	8050	58,7%	5672	41,3%	2563	53,6%	2215	46,4%
	81-100% inkomensgroep	9627	59,1%	6663	40,9%	5749	56,7%	4392	43,3%
Bron: 1cHO, CROHO, RASP, DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs 2016									